

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

Het Juridisch begrip van «Rechtmatig Belang» in zake Geschillen van Bestuur

Het juridisch begrip van rechtmatig belang, vaak «bestuurlijk belang» (intérêt administratif) genoemd, heeft gaandeweg een zeer bijzondere plaats en betekenis ingenomen in ons bestuurlijk recht. Aan de vaststelling van dit begrip is namelijk de beschrijving verbonden der geschillen die tot de bevoegdheid zullen behoren van de afdeling Administratie van den Raad van State; de geschillen die, omdat zij noch op een burgerlijk recht (art. 92 der Grondwet) betrekking hebben, aan de bevoegdheid der gewone rechtbanken ontsnappen en bij ontstentenis van eenig Hof voor Geschillen van Bestuur onbeslecht zijn gebleven tot vandaag. Het diende tevens tot grondslag voor de diverse voorstellen van regeling der geschillen van bestuur die door de specialisten ter zake werden verdedigd (1) en het eerste wetsontwerp, in April 1937, door de Kamer van Volksvertegenwoordigers gestemd, verwees er naar, waar het in algemeene bewoordingen luidens artikel 5, al. 4 bepaalde «dat aan den Raad werden toegewezen de vorderingen strekkende tot herstel van schade, telkens wanneer de Grondwet en de wetten den eischer geen rechtsingang verleenen». Eindelijk was hetzelfde begrip te vinden in de beschouwingen ter verantwoording van artikel 7 en 11 van het tweede wetsontwerp, dat in December 1945 door de Kamer gestemd, door de ontbinding van Februari 1946 ongedaan gemaakt en op 23 December 1946 de wet werd, houdende instelling van een Raad van State.

Het ontwerp van 1945 neemt in ruime mate de wijzigingen over die de Senaat in 1939 bracht aan het door de Kamer gestemde ontwerp van 1937; onder de bewoording «administratief belang» ruimt het plaats voor twee begrippen daar waar het oorspronkelijk ontwerp slechte één vorm van vordering tot vergoeding toekende.

Eerst is een vordering gegeven voor de schade be-

rokkend door een van het normale afwijkende functioneering der openbare diensten, met deze nieuwe beperking echter, dat die schade buitengewoon hoeft te zijn; vervolgens is ook rechtsingang verleend, mits dezelfde beperking omtrent den omvang der schade, aan het slachtoffer van een maatregel getroffen of gelast door de openbare besturen zelf, al is de uitvoering ervan normaal geweest (art. 7).

Dit tweede begrip is gansch nieuw en steunt op het moderne beginsel van gelijkheid der lasten ten overstaan van de openbare diensten. Het eerste integendeel is oud en uit onze rechtspraak sedert 1830 gegroeid, doch behoeft nog steeds op duidelijke wijze te worden omschreven.

Het is die nadere omschrijving die wij willen pogen te maken, zoowel van het begrip op zichzelf, als in verband met het nieuwe beginsel van de gelijkheid der lasten dat er werd aan toegevoegd.

Onze bedoeling is een eerste bijdrage te leveren tot vastlegging van de criteria, die de bevoegdheid van den Raad van State zullen beheerschen en tevens te onderzoeken of dit begrip een veilige basis vormt voor een rechtsmacht, strekkende tot toekenning van vergoeding (contentieux de pleine juridiction).

* * *

Waar het ontwerp van 1945 bepaalt, dat het administratief of rechtmatig belang in zijn eersten vorm datgene is dat verband houdt met het herstel der schade, berokkend door de abnormale functioneering van een openbaren dienst in de gevallen, waar geen rechtscollège voor herstel der schade kan instaan, kan deze vaststelling geenszins als bepaling dienst doen, vermits het er juist op aankomt, te weten in welke voorwaarden en waarom schade is berokkend, zonder dat de gewone rechtbanken bevoegd zijn om er kennis van te nemen. Ook in de rechtsleer ontbrak steeds een duidelijke omschrijving en de auteurs die zich met het probleem in-

lieten, stelden zich doorgaans tevreden met een paar voorbeelden te noemen die klassiek zijn geworden :

1. Een vrouw die door het gemeentebestuur op de lijst der ontucht vrouwen is ingeschreven, heeft geen recht dat zij voor een rechtbank kan laten gelden, alleen maar een administratief belang om haar afschrijving van de lijst te bekomen (Verbreking, 24 October 1866, Pas. 1867, I, 11).
2. De eigenaar van een gebouw, waarvan de bestuurlijke overheid de slooping gebiedt, omdat zij acht dat het bouwvallig is, heeft geen recht, alleen maar een belang om zich tegen dien maatregel te verzetten, of om vergoeding te bekomen voor de hem aldus berokkende schade en de rechtbanken zijn onbevoegd om daarover uitspraak te doen (Verbr., 17 Juni 1861, Pas. 1861, I, 393; Rechtbank Brussel, 9 Mei 1944, J. T. 1945, blz. 507).
3. De eigenaar of de uitbater van een nijverheid, waarvan de bestuurlijke overheid de afschaffing beveelt omdat zij gevaarlijk of ongezond is geacht, heeft geen recht, alleen maar een bestuurlijk belang om zich tegen dezen maatregel te verzetten; hij kan derhalve geen vergoeding bekomen (Verbreking, 25 Juni 1850, Pas. 1851, I, 51).

Ter nadere toelichting van het feit dat in die gevallen het begrip *administratief belang* in de plaats van de respectievelijke begrippen burgerlijke of politieke rechten is komen te staan, met het gevolg dat aan de benadeelden het recht is ontzegd de schade te beletten of vergoeding te bekomen, verdient het aanbeveling aan de rechtspraak omtrent de beteekenis van de artikelen 92 en 93 der Grondwet te herinneren.

Het zoogenaamde bestuurlijk belang is inderdaad een *laissé pour compte* van deze rechtspraak.

* * *

Het is bekend dat, in het Fransche bestuurlijke recht, de bevoegdheid van de administratieve rechtscolleges en van de rechtbank van gemeen recht, *grosso modo* bepaald wordt door den aard van de handeling in dewelke het geschil zijn oorsprong vindt. Is die handeling administratief, dan zullen alleen de bestuurlijke rechtscolleges er over uitspraak kunnen doen. (2)

Dit beteekent in den grond, dat de respectievelijke bevoegdheid van de administratieve en gewone rechtsmacht bepaald wordt door de hoedanigheid van een der partijen, die in het geding komen te staan, in casu het bestuur, omdat de administratie — behalve waar het gaat om het beheer van haar privé eigendom — geen andere handelingen stelt dan administratieve. (3)

Gansch verschillend is het Belgisch systeem van procesregeling ter zake. Niet de *aard van de gestelde daad* of de hoedanigheid van de partijen, maar de *aard van het betwiste recht* is bepalend op het stuk der bevoegdheid. Is het een burgerlijk recht dat betwist wordt of aangetast werd, dan zijn de gewone rechtbanken bevoegd en die bevoegdheid mag hun niet worden afgenomen (art. 92 Grond-

wet). Is het een politiek recht, dan zijn de gewone rechtbanken bevoegd, behoudens de gevallen waar die bevoegdheid hun uitdrukkelijk werd ontzegd door een wet (art. 93 Grondwet).

Door het systeem van gerechtelijke geschillen te vestigen op den aard van het betwiste recht, heeft de Belgische Grondwet naar een vrij ingewikkeld juridisch begrip verwezen, dat niet gemakkelijk te hanteeren valt en uiteraard aanleiding moet geven tot zeer uiteenlopende opvattingen, des te meer omdat het in zeer algemeene bewoordingen werd uitgedrukt.

Meeningsverschil liet dan ook niet op zich wachten en werd krachtig in de hand gewerkt door de moeilijkheid die men na 1830 ondervond om de nieuwe bepalingen in overeenstemming te brengen met een reeds gevestigde bestuurlijke traditie, die de Grondwetgever wellicht niet zoo beslist, als men het een eeuw later placht te beweren, had afgewezen.

Op eerste zicht laten de artikelen 92 en 93 der Grondwet geen enkel domein zonder gerechtelijke bescherming, omdat buiten politieke en burgerlijke rechten de Grondwet geen andere rechtsverhoudingen voorziet, die aanleiding tot rechtspraak kunnen zijn.

Deze stelling naar dewelke het Hof van Verbreking langzamerhand tracht, was echter geheel vreemd aan de opvatting van de postrevolutionnaire juristen.

Het volstaat te herinneren aan het overbekende rekvisitorium van Procureur-Generaal de Cuyper bij het arrest van 25 Juni 1840 (4) : « Les articles 92 et 93 de la Constitution en déferant aux Tribunaux la connaissance des contestations qui ont pour objet des droits civils ou politiques, ne peuvent donc avoir pour effet de leur attribuer un pouvoir qu'ils n'ont jamais eu de statuer sur toutes les contestations indistinctement qui naîtraient de lois d'intérêt général et d'ordre public ou de l'exécution d'actes de l'autorité administrative, mais uniquement de leur conférer la connaissance de toutes les contestations relatives aux droits privés des citoyens qui dérivent des lois portées dans leur intérêt privé et qui sont des droits civils et politiques proprement dits. »

Een dubbele weg had de 19e eeuwse rechtspraak gekozen om de respectievelijke begrippen van burgerlijke en politieke rechten te bepalen :

Eerst overwoog zij dat de artikelen 92 en 93 der Grondwet slechts toepasselijk zijn op *individuele* burgerlijke en politieke rechten (5). Werden aldus buiten het domein der rechtspraak gesteld, de geschillen tusschen openbare besturen en ook de rechten die de enkelingen bezitten, maar die hun zijn erkend door wetten die niet de bescherming van de private, maar wel van algemeene belangen beoogen. Op die wijze bekwam men een driedelige indeeling der rechten, welke de plaats innam van de tweeledige, die artikelen 92 en 93 onder woorden bracht.

A. De *burgerlijke rechten*, d. w. z. de private en patrimoniale rechten in den engen zin van het woord, geregeld door het Burgerlijk Wetboek en de wetten die het aanvullen.

B. De *politieke rechten*, zijnde naar de formule van Procureur-Generaal Matthieu Leclercq (6) de rechten om te kiezen, te benoemen, gekozen, benoemd of geroepen te worden tot openbare ambten, alsmede de rechten om de daaraan verbonden bevoegdheden uit te oefenen.

C. De zoogenaamde *oneigenlijke burgerlijke en politieke rechten*, die men verder placht te noemen de administratieve rechten en die al die omvatten, welke niet tot een van beide bovengenoemde categorieën behoorden.

Deze laatste rechten scheppen, aldus de rechtspraak, geen bindende rechtsverhouding tusschen de administratie en de belanghebbenden, derwijze dat bij schending ervan de rechthebbende geen vordering heeft tot bescherming of herstel; het zijn geen rechten meer, het zijn administratieve belangen geworden.

* * *

Aan deze eerste beperking van het domein, waar artikelen 92 en 93 der Grondwet toepassing vonden, had het bekende onderscheid door de rechtspraak gemaakt tusschen het *imperium* en het *dominium* er een tweede gevoegd, waarvan de gevolgen niet minder nadeelig waren. Al de rechten verdwenen ten overstaan van den Staat, waar deze als soevereine macht handelde.

In dit geval was niet de aard van het betwiste recht bepalend voor de mogelijkheid om al dan niet rechterlijke bescherming te verkrijgen, maar de persoonlijkheid van den aanlegger, respectievelijk verweerder; t.o.v. den Staat die zich hult in den purperen mantel van het *imperium*, werden de rechten in loutere belangen omgetooverd.

Tot welke onbillijke gevolgen dergelijke stelling aanleiding gaf, is best geïllustreerd door het arrest van het Hof van Verbreking van 13 Februari 1902 (7), waarbij elk recht tot vergoeding werd ontzegd voor schade berokkend tengevolge van militaire oefeningen door een legercorps dat, in strijd met de wet van 16 Augustus 1887, gemanoeuvreerd had op bebouwde akkergronden, wijl dezelfde wet enkel vergoeding toekende voor de schade veroorzaakt aan onbebouwde gronden.

In 1920 eindelijk ging het Hof van Verbreking zijn standpunt wijzigen. De tweede stelling werd ten gevolge van de ongenadige critiek van Wodon en van Procureur-Generaal Paul Leclercq prijsgegeven; aan de gewone rechtsmacht werd de bevoegdheid toegekend om te oordeelen over betwistingen betreffende burgerlijke en politieke rechten, ook wanneer deze rechten werden geschonden door de administratie in de uitoefening van haar *imperium*; alleen een geringe hoeveelheid handelingen, de zoogenaamde « *actes de gouvernement* », blijven voortaan buiten het bereik der gewone rechtsmacht.

Over de driedelige indeeling der rechten werd strijd gevoerd en de rechtsleer en rechtspraak pogen sedertdien de beide begrippen, burgerlijke en politieke rechten, dichter bij elkaar te brengen ten nadeele van de tusschencategorie der zoogenaamde administratieve rechten. Om dit doel te bereiken werden echter twee tegenover elkaar staande en tegenstrijdige methodes vooropgezet.

Beide gaan uit van het standpunt, dat onder de artikelen 92 en 93 der Grondwet de Grondwetgever alle mogelijke rechtsgeschillen heeft willen rangschikken. De eerste strekking, deze der specialisten van het administratief recht, breidt het gebied uit der politieke rechten en beperkt dit der burgerlijke rechten, terwijl de tweede, die men de civilistische leerstelling pleegt te noemen, omgekeerd te werk gaat.

In geen van beide kampen komt men dus voor den dag met een dubbele definitie, resp. van de politieke en burgerlijke rechten, maar definieert men alleen een van beide begrippen, nl. dat welk men wenscht te beperken; in de andere categorie worden automatisch al de gevallen die niet in het raam van de eerste beperkende bepaling plaats vinden, gerangschikt.

Zoo geven Bourquin (8) en Wodon (9) als hun definitie van de burgerlijke rechten te kennen « diegene die in het Burgerlijk Wetboek en in de aanvullende wetten erkend worden »; politieke rechten zijn « al de individuele rechten die geen burgerlijke rechten zijn ».

Procureur-Generaal Paul Leclercq en later Procureur-Generaal Gesché vertegenwoordigen de tweede opvatting, waarvan zij het vaderschap aan Procureur-Generaal Matthieu Leclercq toewezen.

Van de politieke rechten geven zij inderdaad de bepaling van Procureur-Generaal Matthieu Leclercq. Burgerlijke rechten zijn nu al de andere.

Waar Procureur-Generaal P. Leclercq echter zijn voorzaat de eer geeft van dit nieuwe standpunt, begaat hij een blijkbare, hoewel eerbiedwaardige vergissing. Deze, in onze rechtspraak nieuwe en gedurfde voorstelling van zaken is veeleer gesteund op een zeer individualistische en absolute opvatting van het begrip « rechten » en meer bepaaldelijk « subjectieve rechten », die Paul Leclercq reeds vroeger tot de zijne had gemaakt. Het wezen van deze stelling is, dat in de rechtstaat er geen algemeene plicht tot gehoorzaamheid van de burgers aan de overheid bestaat, maar slechts op de wet berustende verplichtingen; daaruit wordt afgeleid, dat de burgers alles mogen wat de wet niet uitdrukkelijk verbiedt; het bestuur integendeel mag niets, tenzij wat de wet toelaat. Wanneer die toelating voorhanden is, dan nog heeft zij alleen de beteekenis dat aan den Staat een domein van bevoegdheid is toegewezen; maar die bevoegdheid moet het bestuur uitoefenen overeenkomstig de voorschriften van het burgerlijk recht.

Deze denkbeelden reiken aanzienlijk verder in hunne gevolgen dan de klassieke bepaling, die de subjectieve rechten defineert als zijnde « elk wettelijk beschermd belang ». Zij veronderstellen inderdaad dat ten overstaan van de administratie elk belang *ipso facto* door een recht is gedekt, tenzij de wetgever uitdrukkelijk aan het bestuur de nodige machten heeft toegekend om er geen rekening mede te houden.

De conclusie van dergelijke premissen ligt voor de hand: ten overstaan van de administratie verwerft in principe elk belang de hoedanigheid van een recht en meer bepaaldelijk van een burgerlijk recht, vermits in geval van geschil tusschen beheer

en belanghebbende strekkende tot herstel van een door de administratie berokkende schade, het steeds mogelijk zal zijn het voorwerp van dit geschil te omschrijven op grond van artikel 1382 B.W.B., als het burgerlijk recht tot vergoeding der schade veroorzaakt door de schuld der administratie.

Dit uiterste standpunt werd op krachtige wijze onder woorden gebracht door Procureur-Generaal Gesché in zijn antwoord aan het Studie-Centrum voor Hervorming van den Staat in 1937. Waar hem werd gevraagd het begrip « burgerlijke rechten » te definiëren, antwoordde deze hoge magistraat dat krachtens de rechtspraak van het Hoge Gerechtshof, elke vordering tot schadevergoeding noodzakelijk steunt op de verkrachting van een burgerlijk recht. (10)

Dezelfde gedachte had Procureur-Generaal Paul Leclercq ook reeds uitgedrukt in zijn opmerkingen onder het arrest van het Hof van Verbreking van 11 Mei 1933 (Pas. 1933, I, 233): « une action en réparation est à accorder à toute victime d'un dommage causé par un acte ou une négligence d'ordre administratif ».

De overtuiging der civilisten is dus wel, dat iedereen een recht bezit dat hem beschermt tegen de nadeelige gevolgen van elke administratieve handeling. Maar een recht is nu juist een belang, dat gedekt is door een vordering; moet men derhalve niet concluderen dat elke belanghebbende steeds een burgerlijk recht bezit dat hij kan laten gelden ten overstaan van het bestuur, en zal de gewone rechtsmacht niet steeds bevoegd zijn? Het is klaarblijkelijk dat de civilisten op deze vraag een bevestigend antwoord wenschen te zien geven, met het gevolg dat zij een Hof voor Geschillen van Bestuur overbodig achten, minstens op het gebied van de toekenning van schadevergoeding (11).

De voorstanders van een bestuurlijke rechtsmacht antwoorden echter beslist ontkennend. Is het begrip administratief recht thans voor goed uitgeschakeld, dan is, overwegen zij, het begrip administratief belang het niet. Er blijven een reeks geschillen over, waar de administratie bij betrokken is, en waar de gewone rechtbanken, na te hebben vastgesteld dat er schade werd berokkend, toch verder weigeren te erkennen dat hun recht werd gekrenkt en dat vergoeding geboden is.

Het wil ons voorkomen dat het mogelijk is die gevallen voorloopig in drie categorieën te rangschikken, hoewel de gebezigde terminologie vrij onduidelijk blijft:

1. De gevallen die Prof. H. Velge (12) heeft omschreven als die waar de vordering steunt op een administratief belang *stricto sensu*.

Deze geschillen meenen wij buiten beschouwing te mogen laten; naar de voorbeelden die men geeft (betwistingen omtrent de respectievelijke bevoegdheid van een gemeente en het beheer van Boschwezen, geschillen tusschen een gemeente en de hogere overheid nopens wijziging aan de wegen, geschillen tusschen nazaten van een stichter en de beheerders van een openbare instelling van liefdadigheid, enz. (13), blijkt dat het uitsluitend gaat om geschillen tusschen openbare organen, die doorgaans buiten het domein van de verantwoorde-

lijkheid komen te staan. In elk geval hebben deze geschillen geen betrekking op individuele rechten en mag geredelijk worden aangenomen, dat de beslechting ervan behoort tot de bestuurlijke voogdij, waarvan de rechtspraak door een Hof voor Geschillen van Bestuur slechts een geëvolueerden vorm uitmaakt.

2. De gevallen waar de wet de beslissing nopens de gewraakte handeling aan het eigen inzicht — « Freies Ermessen » of « Pouvoir discrétionnaire » — van de administratie overlaat, derwijze dat zelfs in geval van onbehoorlijke of foutieve functioneering van den dienst, het beheer aan niemand rekenschap verschuldigd is. « Les cas dont la loi réserve à l'administration l'appréciation souveraine », schrijven Prof. Velge en Procureur-Generaal Leclercq (14).

Prof. R. Marcq heeft in 1940 gepoogd een schets er van te geven (15), hoewel hij moet toegeven dat wij, bij een beschrijving ervan, geen houvast hebben.

Het waren die gevallen die het regeeringsontwerp van 1937 beoogde, waar het bepaalde dat de Raad van State bevoegd zou zijn « telkens wanneer een vordering om vergoeding tot den Staat wordt gericht en de Grondwet of de wetten den eischer geen rechtsingang verleen » (art. 5/4° van het ontwerp).

In den loop van de behandeling in de Kamer werd deze tekst vervangen door een nieuwe (art. 6/3°), waarbij in de adviseerende bevoegdheid van den Raad werden gesteld « de vorderingen om vergoeding tot den Staat, de provincie en de gemeente gericht wegens bestuurlijke dienstfouten, telkens de Grondwet en de wetten den eischer geen rechtsingang verleen ».

Eindelijk werd, na amendeering door de Senaatscommissie in 1939, door de Kamer in de zitting van 13 December 1945 een derde tekst gestemd (art. 7), die luidt: « Telkens wanneer er geen ander bevoegd rechtscollege bestaat, neemt de afdeling administratie kennis van de aanvragen om herstelvergoeding betreffende een buitengewone schade, welke ontstaan is uit een door den Staat, de provincie, de gemeente of het koloniaal gouvernement genomen of gelasten maatregel, deze moge normaal, gebrek-
kig of met vertraging zijn uitgevoerd ».

De afdeling Administratie doet bij wijze van gemotiveerde adviezen uitspraak naar billijkheid, rekening houdende met de omstandigheden van openbaar privaat belang ». De wet van 23 December 1946 liet dezen tekst ongewijzigd.

3. De zoogenaamde *risicogeveallen*, die bij de vroegere ontwerpen niet in overweging werden genomen, maar die in de wet van 23 December 1946 begrepen zijn, waar de wet toekenning van vergoeding mogelijk acht voor buitengewone schade, veroorzaakt door een bestuursmaatregel die zoowel in haar beslissing dan wel in haar uitvoering volkomen correct is geschied.

Het zijn die twee laatste categorieën, doch vooral de tweede, die wij verder nader zullen onderzoeken, ten einde na te gaan of zij voor de vestiging van een bestuurlijke rechtsmacht een veilige basis vormen.

Josse MERTENS.

(Slot in volgend nummer)

- (1) Velge H., L'Institution d'un Conseil d'Etat en Belgique. Louvain, Soc. d'Etudes Morales et Juridiques 1930.
Victor R., Beschouwingen over den Raad van State; Rechtsk. Weekbl. 10 Dec. 1939. — Studiecentr. voor hervorming van den Staat, Besluiten der 3e Commissie 1937.
(2) Zie Rekvisitorium van Proc. Gen. Leclercq sub Verbreking 14 April 1921. Pas. 21, 1, 136.
(3) P. Leclercq, opmerking onder Verbreking 11 Mei 1933 Pas. 33, I, 222.
(4) Verbreking 25 Juni 1840 Pas. 1840, I, 409.
(5) Verbreking 15 Juni 1840, Pas. 1840, I, 409.
(6) Matthieu Leclercq: Un chapitre du droit constitutionnel des Belges. Belg. Jüd. 1889 col. 1268 et s.
(7) Pas. 1902, I, 143.
(8) Bourquin E., De la protection des droits individuels. 1912 blz. 41 en volgende.
(9) Wodon L., Le controle juridictionnel de l'administration 1920, blz. 85.

- (10) De Hervorming van den Staat (1937), blz. 211.
(11) Dit was ook de conclusie van Prof. V. Boon: De aanstelling van een Raad van State. Rechtsk. Weekbl. 3 Dec. 33, nr 12, col. 390.
(12) H. Velge op. cit. blz. 267 en vlg.
(13) Zie de zeer volledige opsomming in het advies van den procureur-generaal met betrekking tot een arrest van 5 Nov. 1920.
(14) H. Velge: op. cit. blz. 264. P. Leclercq sub Verbreking 5 November 1920 Pas. 1920, I, 233.
(15) R. Marq: L'état actuel de la responsabilité de la puissance publique. Ac. Royale Belg. Bull. de la Classe des Lettres et des Soc. Mor. 5e Série T. XXVI 1940.
(16) Kranenburg R., Inleiding in het Nederlandsch Administratief Recht. Alg. deel 1941, blz. 217 Tjeek Willink, Haarlem.
(17) Nouvelles: Droits Intellectuels T. I. nr 818.
(18) op. cit. blz. 157 en vlg.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1ste Kamer. — 19 December 1946.

Voorzitter: M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever: M. Wouters.

Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

ZEERECHT. — ART. 91, BK. II, WETB. VAN KOOPHANDEL. — COGNOSSEMENT. — BEDING VAN TOEWIJZINGSBEVOEGDHEID AAN BUITENLANDSCHE RECHTBANKEN. — GELDIGHEID.

Het cognossementsbeding, waarbij partijen overeenkomen de beslechting van geschillen, die naar aanleiding van de uitvoering van het cognossement kunnen ontstaan, aan buitenlandsche rechtbanken op te dragen, — met de verplichting de bepalingen van art. 91 bk. II van het Belg. Wetboek van Koophandel toe te passen —, is geen beding, dat vrijstelling van de bepaling van openbare orde kan medebrengen, doch enkel een beding met toewijzing van bevoegdheid.

Een beding van toewijzing van bevoegdheid aan een buitenlandsche rechtbank zou het beginsel van openbare orde bij art. 91 voorzien enkel dan schenden, indien het ook naar een buitenlandsche wetgeving, op dat punt in strijd met de Belgische wet, zou verzen.

Societad comercial e industrial Justo Hermanos y compania limitada t./ Kapitein Witt.

Gelet op het bestreden arrest op 27 Juni 1942 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het eenig middel tot voorziening: schending van artikelen 6, 1108, 1128, 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek; 83, 1003 en 1004 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, en 91, vooral A § II, § III 2° en 8° der samengeordende wetten op de scheepvaart, welke Boek II van het Wetboek van Koophandel uitmaken (gemeld artikel gewijzigd bij artikel 1 der wet van 28 November 1928);

doordat het bestreden arrest eene overeenkomst bekrachtigd heeft, die bevoegdheid aan eene vreemde rechtbank gaf en geweigerd heeft de uitsluitende bevoegdheid der Belgische rechtbanken aan te nemen om uitspraak te doen over den eisch, hoewel deze een aan de beschikkingen van openbare orde van gemeld artikel 91-A-III-8° onderworpen geschil instelde, zulks om reden dat bedoeld artikel zich

niet verzet tegen het rechtspreken over dergelijke geschillen door vreemde rechtbanken, in geval de hem bevoegdheid toekennende clause bedingt dat « deze, bij het beslechten der tusschen partijen opgerezen twistpunten, de beschikkingen van artikel 91 der Belgische geordende wetten op zeevaart en binnenvaart zal toepassen », en waar er geen reden bestaat om aan te nemen dat de vreemde rechter zal afwijken van de in België geldende beschikkingen; dan wanneer geen enkel geschil dat de Belgische openbare orde, en nl. de beschikkingen van artikel 91 der samengeordende wetten op de scheepvaart betreft, mag onttrokken worden aan de kennisneming der Belgische rechtbanken om te worden opgedragen aan andere rechtsmachten, zoo wel buitenlandsche rechtsmachten als scheidsrechtelijke tribunaal, en zulks welke ook de aan deze rechtsmachten opgelegde regels wezen om hunne beoordeeling te binden, en ongeacht de meening welke men over deze kan hebben;

Overwegende, dat het bestreden arrest het beding als geldig erkent van een cognossement opgemaakt voor het vervoer van goederen uit een Belgische haven, beding waarbij de bevoegdheid van de rechtbanken te Hamburg voorzien wordt;

Overwegende, dat het arrest souverain vaststelt:

1° dat het cognossement, waarbij bevoegdheid wordt toegekend aan de Rechtbank te Hamburg, uitdrukkelijk verwijst naar artikel 91 van de samengeschakelde Belgische wetten op de zeevaart en de binnenvaart;

2° dat de « regelen van Den Haag » in Duitschland in werking zijn;

3° dat art. 656 1° van het Duitsche Wetboek van Koophandel zegt dat « geloof dient gehecht aan het cognossement voor de rechtsbetrekkingen tusschen den bevrachter en hij die de waren in ontvangst neemt », artikel dat, volgens de Duitsche rechtsleer, den Duitschen rechter verplicht, op de overeenkomst van het vervoer ter zee, eerst en vooral het recht toe te passen waarvan de toepassing door de contracteerende partijen uitdrukkelijk of stilzwijgend voorzien werd in de bevrachtingsovereenkomst;

4° dat niets in de zaak toelaat te vreezen dat de rechtbanken te Hamburg, om willekeurige redenen, de toepassing zouden weigeren van artikel 91 der Belgische wetten, waarnaar het cognossement verwijst;

Dat uit die vaststellingen blijkt: 1° dat het kwestieus beding niet een scheidsrechterlijk beding is, doch wel een beding van toewijzing van rechtsmacht aan een vreemde rechtbank; 2° dat de in het geschil toe te passen regelen deze zullen zijn van artikel 91 der samengeschatte wetten op de scheepvaart;

Overwegende, dat een beding van toewijzing van rechtsmacht aan een vreemde rechtbank ontlasting van verantwoordelijkheid van openbare orde bij dit artikel 91 voorzien, enkel zou medebrengen, indien het ook verzond naar een vreemde wetgeving, die op dat punt in strijd zou zijn met de Belgische wet;

Overwegende, dat partijen, ver van de gebiedende en van openbare orde zijnde bepalingen van artikel 91 te hebben willen ontdoeken, uitdrukkelijk bedongen hebben, dat die bepalingen de uitvoering van hun overeenkomst zullen beheerschen;

Dat dus, het beding waarbij partijen in gemeenschappelijk overleg beslist hebben de beslechting van de geschillen, welke uit deze uitvoering zouden kunnen ontstaan, aan de rechtbanken te Hamburg toe te vertrouwen, met de verplichting de bepalingen van artikel 91 der Belgische wet toe te passen, geen beding is dat vrijstelling van de bepaling van openbare orde kan medebrengen, doch enkel een beding met toewijzing van bevoegdheid;

Dat het middel dus noch in feite noch in rechte opgaat;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de eischende vennootschap tot de kosten en tot een vergoeding van 150,— frank jegens den verweerder.

NOTA. — Door de wet van 28 November 1928 werden in het Wetboek van Koophandel, Boek II, de bepalingen van het Brusselsche cognossementsverdrag van 25 Augustus 1924 in het ééne artikel 91 letterlijk ingelast.

Het Brusselsche verdrag was het resultaat van een reactie tegen de contractsvrijheid en tegen de misbruiken van de ontheffingsbedingen. Het hoeft dan ook niet te verwonderen, dat de bepalingen van de wet van 28 November 1928 van openbare orde zijn.

Artikel 91, A, par. III, 8°, alsmede de parlementaire besprekingen laten hieromtrent niet den minsten twijfel. Elk beding in een vervoerovereenkomst, waardoor de bij artikel 91 voorziene aansprakelijkheid zou worden opgeheven of verminderd, zal « van nul en geener waarde zijn en geenerlei effecten sorteeren ».

De bedingen tot toepasselijkverklaring van een bepaald (vreemd) rechtstelsel waren in de vervoerovereenkomsten, vóór de in werking treding van de wet van 28 November 1928, vrij talrijk. Deze verwijzingsbedingen naar buitenlandsch recht, waarvan de toepassing voor gevolg zou hebben den vervoerder van de verplichtingen van artikel 91 te ontheffen, werden door de nieuwe wet met nietigheid getroffen. (Zie Van Bladel: *Connaissements et règles de La Haye. Commentaire de la loi du 28 novembre 1928*. Brussel, 1929, nrs 209 en 210; Smeesters en Winkelmolen: *Droit maritime et Droit fluvial*. Brussel, 1933, II, nr 652; Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, 22 Mei 1934, R.W. 1934-1935, 1312).

De geldigheid van het beding, waarbij een buitenlandsche rechtbank wordt aangewezen voor de uitsluitende kennismaking van de gesloten vervoerovereen-

komst betreffende geschillen, werd aanvankelijk betwist. Van Rijn in *La Belgique judiciaire* (1932, 421 en vgl.) betoogde in een bijdrage: *De la clause attribuant compétence à un tribunal étranger dans un connaissement négociable*, dat een dergelijk beding tegen het dwingend recht zou indruischen. Zijn zienswijze was gesteund op het gelijke karakter van het beding met opdracht van rechtspraak aan een vreemden rechter en het scheidsrechterlijk beding.

Volgens artikel 1004 W.B.R. is het aangaan van een compromis, betreffende geschillen aan de mededeeling van het Openbaar Ministerie onderworpen, verboden, terwijl volgens artikel 83, I, W.B.R. alle gevallen, die de openbare orde betreffen, aan het Openbaar Ministerie moeten medegedeeld worden. Deze zienswijze werd noch door de rechtsleer, noch door de rechtspraak gevolgd. (Zie Smeesters en Winkelmolen, II, nr 653; R. P. Cleveringa: *Het nieuwe Zeerecht*, Zwolle, 1946, 525; Rechtbank van Koophandel, 24 Juni 1930, P.A. 1930, 343; Hof van Beroep Brussel, 4 Januari 1936, P.A. 1936, 109; Rechtbank van Koophandel, 17 Maart 1936, P.A. 1936, 376.)

In het bovenstaande arrest werden de argumenten van Van Rijn nogmaals verworpen; het is een bevestiging van een constante rechtspraak. De geldigheid van het Paramountbeding werd overigens nooit ernstig betwist.

A. S.

HOF VAN VERBREKING

2de Kamer. — 6 Januari 1947.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever: M. Simon.

Advocaat-Generaal: M. Colard.

STRAFVORDERING. — HERZIENING. — ART. 443, 1° EN 445 Wb. VAN STRAFVORDERING. — TEGENSTRIJDIGHEID VAN ONDERSCHIEDENE VONNISSEN TEGEN VERSCHILLENDE BESCHULDIGDEN WEGENS EENZELFDE STRAFBAAR FEIT. — VERNIETIGING DOOR HET HOF VAN VERBREKING. — VERWIJZING.

Wanneer veroordeelingen wegens een zelfde misdrijf door onderscheidene vonnissen tegen verschillende beschuldigten uitgesproken, met elkaar niet zijn overeen te brengen en het bewijs van de onschuld van een der veroordeelden uit deze vonnissen blijkt, vernietigt het Hof van Verbreking de veroordeelingen en verwijst de zaken in den stand der rechtspleging naar en Hof van Beroep (Artt. 443 1°, 455 Wetboek van Strafvordering).

Procureur-Generaal bij het Hof van Verbreking t /
Vanhoenacker A. en Buysse C.

Het Hof,

Gezien het requisitorium van den heer Procureur-Generaal, luidende als volgt:

« Aan de Heeren Voorzitter en leden der Tweede Kamer van het Hof van Verbreking,

De ondergeteekende Procureur-Generaal heeft de eer Ued. uiteen te zetten, dat bij brief Nr 111.946 A.D., algemeene Directie, d.d. 20 November 1946, de Heer Minister van Justitie hem belast heeft een aanvraag tot herziening bij het Hof van Verbreking in te dienen bij toepassing van artikelen 443, 1°, en 444 van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd door de wet van 18 Juni 1894.

Deze aanvraag is op de volgende feiten gegrond :

Bij vonnis geveld op tegenspraak den 17 April 1945 door den Krijgsraad van Kortrijk en in kracht van gewijsde getreden, werd de genaamde Vanhoenacker August, landbouwer, geboren te Moen, den 1 Maart 1878, er wonende, Bossuitstraat, 58, verwezen tot 5 jaar gevangenisstraf en ontzetting, voor een termijn van 10 jaar, van de rechten voorzien bij art. 31 van het Strafwetboek uit hoofde van te Moen, in den nacht van 10 op 11 Februari 1945, gelden die hem niet toebehoorden bedrieglijk te hebben weggenomen ten nadeele van Lecluse Gelina, dit met behulp van braak, inklimming of valsche sleutels, met de omstandigheid dat het feit gepleegd werd in oorlogstijd tijdens de verduistering in eene plaats waar de verduistering door de bevoegde overheid bevolen werd.

Op 2 April 1946 verscheen vóór de Correctionele Rechtbank te Kortrijk de genaamde Buysse Cyriel Odier, spinner, geboren te Hulste, den 13 Februari 1906, wonende te Moen, Vaartstraat, 31. Vier wanbedrijven waren ten zijnen laste gelegd, waaronder het volgende : te Moen, in den nacht van 10 op 11 Februari 1945, met behulp van braak, inklimming of valsche sleutels, éene som van 5000 Fransche franken en 200 Belgische franken, welke hem niet toebehoorden, bedrieglijk te hebben weggenomen ten nadeele van Lecluyse Celina.

Bij vonnis d.d. 2 April 1946, op tegenspraak en in kracht van gewijsde getreden, werd Buysse plichtig verklaard aan de vier wanbedrijven, doch ontslagen uit hoofde van de diefte ten nadeele van Lecluyse Celina hierboven aangeduid, bij toepassing van art. 462 van het Strafwetboek, om reden deze diefte gepleegd werd ten nadeele van zijn schoonmoeder.

Het schijnt te blijken uit de onderzoeken dat de diefte weskwestie gepleegd ten nadeele van Lecluse of Lecluyse Celina slechts door één persoon werd gepleegd.

Daaruit volgt dat de veroordeeling van Vanhoenacker August, uitgesproken door den Krijgsraad van Kortrijk den 17 April 1945, niet overeen te brengen is met de verklaring van plichtigheid van Buysse Cyriel Odier, geveld door de Correctionele Rechtbank van Kortrijk den 2 April 1946.

Het bewijs van de onschuld van Vanhoenacker of van Buysse blijkt uit de tegenstrijdigheid van deze beslissingen.

Om die redenen, en gelet op art. 443, 444 en 445 van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd door de wet van 18 Juni 1894, vordert de ondergeteekende Procureur-Generaal, dat het aan het Hof zou behoren beide voormelde vonnissen van den Krijgsraad te Kortrijk en van de Correctionele Rechtbank van Kortrijk te vernietigen, de zaken in den stand van de rechtspleging naar een Hof van Beroep te verwijzen.

Brussel, den 29 November 1946.

Namens den Procureur-Generaal,
De Advocaat-Generaal,
Colard. »

Gelet op art. 443, 1°, 444, 445 en 446 van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd door de wet van 18 Juni 1894;

Vernietigt de vonnissen ten laste van Vanhoenacker August en Buysse Cyriel wegens gekwalificeerden diefstal van geldsommen, gepleegd ten nadeele van Lecluse Celina in den nacht van 10 op 11 Februari 1945, uitgesproken door den Krijgsraad te Kortrijk op 17 April 1946 en door de Correctionele Rechtbank te Kortrijk op 2 April 1946;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van den Krijgsraad en de Correctionele Rechtbank te Kortrijk en dat melding er van zal gemaakt worden op den kant van de vernietigde beslissingen;

Verwijst de zaken in den stand der rechtspleging naar het Hof van Beroep te Gent;

Kosten ten laste van den Staat.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3de Kamer. — 27 November 1946.

Voorzitter: M. Eyben.

Raadsheeren: M.M. Delvaux en Suetens.

Advocaat-Generaal: M. Willems.

Pleiters: Mrs De Bock en E. Ooms.

BEVOORRADING. — BESLUITWETTEN VAN 22 JANUARI 1945 EN 14 APRIL 1945. — SLUITING VAN ONDERNEMINGEN. — BEVOLEN BINNEN DE PERKEN VAN DE VERLEENDE MACHTIGING. — GEPASTHEID VAN DE SLUITING VAN EEN ONDERNEMING. — RECHTERLIJKE MACHT ONBEVOEGD ZICH DAAROVER UIT TE SPREKEN.

De minister van bevoorrading is krachtens de Besluitwetten van 22 Januari en 14 April 1945 gemachtigd ondernemingen te doen sluiten, wanneer hun bedrijvigheid overbodig of schadelijk blijkt te zijn of wanneer ten laste van de exploitanten een proces-verbaal wegens indreuk op reglementaire bepalingen werd opgemaakt. Wanneer de minister van bevoorrading binnen de perken van deze machtiging een onderneming heeft doen sluiten is de rechterlijke macht onbevoegd om over de gepastheid van dezen maatregel te oordeelen.

Belgische staat (minister van Bevoorrading) t/
We Van Minnebruggen.

Gezien in regelmatige uitgifte voorgelegd het bevel uitgesproken in dato 25 Juni 1946 door den Voorzitter der Rechtbank van Antwerpen zetelende in kortgeding en de akte van beroep dd. 15 Juli laatstleden;

Overwegende dat luidens proces-verbaal van 18 Maart 1946 beroepene wegens niet aangifte van een zekere hoeveelheid zegels in overtreding werd verklaard met artikel 3 van het besluit van 8 Maart 1946, en dat op 5 Juni laatstleden de bevoegde Minister op voet van de reglementeering door de besluitwet van 22 Januari 1945 voorzien, besloot de onderneming van beroepene te sluiten, om reden dat dezer beroepsbedrijvigheid nadeelig was voor de goede werking der bevoorrading;

Overwegende dat geïntimeerde beweert dat de besluitwet van 22 Januari 1945 geen enkele bevoegdheid aan de uitvoerende macht toekent om over te gaan tot de sluiting van handelszaken en dat deze

maatregel alleen aan de rechterlijke macht overgelaten wordt; dat de eerste rechter rechtdoende op deze besluiten beslist heeft dat de maatregel door het Beheer genomen, in feite gelijk te stellen is met zuivere feitelijkheden, en dat hij bij gevolg verbiedt de beslissing, door den Minister van bevoorrading genomen, uit te voeren;

Overwegende dat uit de ontleding der Besluitwet van 22 Januari 1945 voortspuit dat deze twee soorten sluitingen voorzien heeft: 1° deze welke op voet van art. 3 de Ministers van Economische Zaken, van Landbouw of van Ravitaillieering kunnen bevelen tegenover de inrichtingen waarvan de bedrijvigheid hun overbodig of schadelijk voorkomt;

2° deze welke luidens art. 9 § 5 de Hoven en Rechtbanken kunnen uitspreken wanneer de inbreuken er in voorzien door een invoerder, een voortbrenger, een fabrikant, een verdeeler of een handelaar gepleegd worden; dat bovendien luidens art. 11 § 2 der besluitwet, de voorloopige sluiting door den Procureur des Konings of indien een onderzoek wordt geopend door den onderzoeksrechter kan bevolen worden;

Overwegende dat hieruit blijkt dat de sluiting aan den Minister van Bevoorrading voorbehouden alleen steunt op zijn oordeel dat een inrichting overbodig of schadelijk is, zonder dat hij verplicht is een proces-verbaal aangaande de vaststellingen door zijn diensten gedaan te doen opstellen, en aan de bevoegde rechtsmachten over te maken;

Overwegende dat in tegenstrijd met de beweringen van beroepene, art. 1 der besluitwet van 14 April 1945 de macht van den bevoegden Minister om ondernemingen te sluiten uitbreidt, met voortaan de macht te doen afhangen niet alleen van het overbodig of schadelijk karakter dezer inrichtingen, maar van het bestaan, ten laste der uitbaters van een proces-verbaal wegens inbreuk op bepaalde reglementaire bepalingen;

Overwegende dat uit deze beweegredenen blijkt dat de Minister van Bevoorrading binnen de perken van zijne bevoegdheid is gebleven met de sluiting der onderneming van beroepene te bevelen en dat bijgevolg de rechterlijke macht onbevoegd is om over de geschiktheid van dezen maatregel uit te spreken;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gezien art. 24 der wet van 15 Juni 1935.

Ontvangt het beroep en er recht op doende doet het bevelschrift waartegen beroep te niet, wijzigende, verklaart zich onbevoegd om over den eisch van beroepene uit te spreken;

Veroordeelt beroepene tot de kosten.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2de Kamer. — 1 Juli 1946.

Voorzitter: M. Verbeke.

Raadsheeren: M.M. Van Wetter en Belpaire.

Advocaat-Generaal: M. Vermeulen.

Pleiter: Mr St. De Vos.

I. EPURATIE. — BESLUITWET VAN 19 SEPTEMBER

BER 1945. — GETROFFEN BINNEN HET KADER DER WET VAN 20 MAART 1945 WAARBIJ AAN DEN KONING BUITENGEWONE MACHTEN WORDEN TOEGEKEND (ART. I NRS 4 EN 5). — WETTELIJKHEID.

II. EPURATIE. — TOETREDING TOT EEN PARTIJ. — ART. 2 - 2° DER BESLUITWET VAN 19 SEPTEMBER 1945. — BEGRIP.

I. De wetgever van de Besluitwet van 19 September 1945 heeft door de perken en van nummer 4 en van nummer 5 van art. 1 van de wet van 20 Maart 1945, waarbij aan den koning buitengewone machten werden toegekend, in acht te nemen, de hem opgedragen macht niet overschreden. De inleiding van de Besluitwet van 19 September 1945 verwijst — in tegenstelling met de beweringen van den appellant — niet uitsluitend naar nr 5 van art. I der wet van 20 Maart 1945 doch naar de geheele wet. Trouwens, het weren uit de politieke gemeenschap van personen, wier vaderlandsche gedraging aan het openbaar geweten aanstoot heeft gegeven, het uitsluiten derzelve van zekere opdrachten en het ontzeggen er aan van sommige bedrijfsbezigheden, zijn ontegensprekelijk van aard om bij te dragen tot den moreelen wederopbouw van het land, onverschillig of deze maatregelen onder deze bedoeld bij nr. 4 van art. I der wet van 20 Maart 1945 kunnen worden gerangschikt.

II. De toetreding tot een partij in den zin, zooals bedoeld bij art. 2 - 2° van de Besluitwet van 19 September 1945, wordt bij ontstentenis van elke politieke overtuiging en bedrijvigheid en dienvolgens van elke goedkeuring van de ideologie en van richtlijnen dezer partij, geacht niet te zijn gedaan.

V. E.

Het Hof,

Overwegende, dat het hooger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende, dat appellant de wettelijkheid betwist van de besluitwet van 19 September 1945 betreffende de epuratie in zake burgertrouw om reden die besluitwet niet valt binnen het kader der wet van 20 Maart 1945 waarbij aan den Koning buitengewone machten worden toegekend, en, meer bepaald, dat die besluitwet niet strekt tot de verwezenlijking van het door haar ingeroepen en door de voormelde wet (art. 1, nr 5) bepaalde doeleinde, te weten: het verzekeren van 's lands zedelijken en stoffelijken wederopbouw;

Dat, tot staving van zijn redeneering, hij twee middelen aanvoert, nl.:

1. dat, naar haar termen, de besluitwet van 19 September 1945 uitsluitend is gesteund op art. 1 nr 5 van de wet van 20 Maart 1945, welke o.m. de ontwikkeling van den burgerzin beoogt, doch geenszins op gezegd art. nr 4, dat aan den Koning toelaat het verordenen van bepalingen om: « de personen wier bedrijvigheid tijdens de vijandelijke bezetting 's lands belangen ernstig geschaad heeft, uit het openbaar leven te verwijderen »;

2. dat, vermits hij door zijn houding gedurende de vijandelijke bezetting, bij ontstentenis van elke bedrijvigheid als lid van het V.N.V., niet heeft medegewerkt tot de verknechting en het verval van de Natie, hij den wederopbouw van het land niet hindert noch deszelfs belangen ernstig heeft geschaad;

Overwegende, wat betreft het eerste middel, dat vooraf moet worden aangestipt dat, in strijd met de bewering van den appellant, de inleiding van de besluitwet van 19 September 1945 niet uitsluitend verwijst naar het nummer 5 van artikel 1 van de wet van 20 Maart 1945, doch naar gansch die wet en slechts inzonderheid naar voormeld nummer 5;

Dat trouwens het weren uit de politieke gemeenschap van personen, wier onvaderlandsche gedraging aan het openbaar geweten aanstoot heeft gegeven, het uitsluiten derzelven van zekere opdrachten en het ontzeggen eraan van sommige bedrijfsbezigheden, ontegensprekelijk van aard zijn bij te dragen tot den moreelen wederopbouw van het land, onverschillig of die maatregelen tevens kunnen worden gerangschikt onder deze bedoeld bij het nummer 4 van voormeld artikel;

Dat, inachtgenomen hebbend de perken en van nummer 4 en van nummer 5 van artikel 1 van de wet van 20 Maart 1945, de wetgever van 19 September 1945 de hem opgedragen macht niet heeft overschreden;

Overwegende, dat het tweede middel al evenmin steekhoudend is;

Dat de gedraging van den appellant gedurende de bezetting allerminst kan worden ingeroepen om de wettelijkheid te beoordeelen van de besluitwet van 19 September 1945;

Dat er enkel dient te worden onderzocht of die gedraging aanleiding geeft tot het bij die besluitwet voorziene voorval;

Overwegende, dat blijkt uit het onderzoek, ingesteld door den Krijgsauditeur, dat, zoo de appellant zich heeft laten inschrijven in het V.N.V., zulks uitsluitend is geschied met het doel aan werk te geraken en aldus te ontsnappen aan de verplichte tewerkstelling in Duitschland;

Dat het anderzijds bewezen is, dat reeds na vijf weken, van zoodra hij werk had gevonden zonder de tusschenkomst van het V.N.V., de appellant zijn ontslag in hetzelfde heeft gegeven;

Dat, bij ontstentenis van elke politieke overtuiging en bedrijvigheid en dienvolgens van elke goedkeuring van de ideologie en van de richtlijnen van het V.N.V.V., de appellant niet kan worden geacht tot die partij te zijn toegetreden, in den zin zooals bedoeld bij artikel 2-2° van de besluitwet van 19 September 1945;

Dat derhalve het verval, ingesteld door die besluitwet, tegen hem niet kan worden uitgesproken, vermits hetzelfde enkel een veiligheidsmaatregel uitmaakt tegen deze die de politiek, de propaganda of de plannen van den vijand hebben in de hand gewerkt;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord den Raadsheer Belpaire in zijn verslag, den appellant in zijne conclusiën en Advocaat-Generaal Vermeulen in zijne vordering;

Ontvangt het hooger beroep en verklaart het gegrond;

Doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet en, opnieuw wijzend, annuleert de door den Krijgsauditeur te Gent op 17 Januari 1946 onder

Nr 279/A gedane inschrijving van V. E....., op de bij artikel 4 van de besluitwet van 19 September 1945 voorziene lijst;

Verstaat dat de kosten van de beide aanleggen ten laste zijn van den Staat.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

3 Juli 1946

Voorzitter: M. Van Soest.

Rechters: M.M. Perilleux en Hanuset.

Pleiters: Mrs Byvoet en Willems.

I. WETTELIJKE INBEWARINGSTELLING VAN GOEDEREN. — BESLUITWET VAN 17 JANUARI 1945, GEWIJZIGD DOOR BESLUITWET VAN 10 JANUARI 1946. — MANDAAT EN BEVOEGDHEID VAN DEN DIENST VAN HET SEKWESTER. — RECHTEN DER SCHULDEISCHERS.

II. WETTELIJKE INBEWARINGSTELLING VAN GOEDEREN. — RECHTSVORDERINGEN TEGEN ONDER VOORLOOPIG BEHEER GESTELDEN PERSONEN. — NIET ONTVANKELIJK.

- I. *Krachtens art. 6 van de Besluitwet van 17 Januari 1945, gewijzigd door art. I van de Besluitwet van 10 Januari heeft de Dienst van het Sekwester mandaat en uitsluitende bevoegdheid om het actief en het passief van het in bewaring gestelde vermogen op te maken en de rangregeling der schuldeischers te bepalen, zonder dat de inning van de door den staat opgeëischte bedragen eenig nadeel aan de rechten van de andere schuldeischers mag berokkenen. Hieruit dient te worden afgeleid, dat de schuldeischer alleen gerechtigd is zijn schuldvordering aan den Dienst van het Sekwester over te maken, die er de deugdelijkheid en de echtheid van zal nagaan; de Dienst van het Sekwester zal de schuldvordering eventueel in het passief opnemen en indien noodig de inbewaring gestelde goederen te gelde maken. (1)*
- II. *De rechtsvorderingen tegen een onder voorloopig beheer gestelden persoon zijn niet ontvankelijk.*

Bank van Brussel t/ Baeten en Dienst van het Sekwester.

Aangezien aanlegster in uitvoering van een vonnis, bij verstek genomen voor de Rechtbank van dezen zetel, op 12 December 1945, in betaling van een bedrag van 54.000 fr., verhoogd met de protestkosten, onroerend beslag legde op de goederen van den verstekhoudenden verweerder Baeten Jules;

Overwegende dat aanlegster het bevel tot betaling aan verstekdoenden verweerder Baeten beteekende door geregistreerd exploit van deurwaarder Wacquez van Hasselt, dd. 15 Maart 1946, overgeschreven bij het hypotheekkantoor te Hasselt, den 20 Maart 1946;

Dat door exploit Coppejans van Brussel, dd. 25 Maart 1946, eensluidend afschrift van gemeld bevel, samen met afschrift van het vonnis van 12 December 1945, beteekend is geworden aan den Dienst van het Sekwester te Brussel;

Dat afschrift der verdere procedureakten van het onroerend beslag, inbegrepen de dagvaarding tot van waarde verklaring, insgelijk door aanlegster

beteekend werden aan gemelden Dienst van het Sekwester « voor zooveel noodig »;

Dat Meester Willems zich als pleitbezorger stelde voor dezen laatste;

Overwegende dat partij Baeten Jules, verstek doet bij gebreke pleitbezorger aan te stellen;

Overwegende dat de Dienst van het Sekwester zich bij besluiten door hem genomen, verzet tegen de van waarde verklaring van het onroerend beslag;

Dat hij de omstandigheid inroept dat, zoo de roerende als onroerende goederen van verweerder Baeten onder sekwester geplaatst werden bij bevel van den Heer Krijgsauditeur van Hasselt, dd. 25 Juni 1945, dus zelfs vóór dat het vonnis van 12 December 1945, waarop het onroerend beslag zich steunt, genomen is geworden tegen vermeldten verweerder;

Dat bijgevolg de rechtspleging van het onroerend beslag nietig is;

Overwegende dat aanlegster inroept dat zij onwetend was, voor den datum van 4 Januari 1946, dat de goederen van verweerder Baeten onder Sekwester gesteld waren geworden en er slechts van verwittigd is geworden door inlassching van dezen maatregel in het Staatsblad van 4 Januari 1946;

Overwegende dat er echter op te merken valt dat de procedure tot onroerend beslag slechts aanvang genomen heeft op 15 Maart 1946 met beteekening van het bevel tot betaling aan verstek doenden verweerder Baeten;

Overwegende dat bij toepassing van art. 6 Besluitwet van 17 Januari 1945, gewijzigd door art. 1 Besluitwet van 10 Januari 1946, de bewaking, de bewaring en het beheer der goederen van den onder sekwester gestelde, overgegaan zijn op den Dienst van het Sekwester, welke opdracht heeft en uitsluitende bevoegdheid om den actieven en passieven staat van het onder sekwester gesteld vermogen op te maken en de rangregeling der schuldeischers te bepalen, en dit, zonder dat het innen der door den Staat opgeëischte bedragen, eenig nadeel mag berokkenen aan de rechten der andere schuldeischers;

Overwegende dat daaruit voortvloeit dat aanlegster enkel gerechtigd was hare schuldvordering over te maken aan den Dienst van het Sekwester, die er dan de gegrondheid en de waarachtigheid van dient na te gaan, teneinde eventueel deze vordering op het passief te brengen en zoo noodig de onder sekwester staande goederen te gelde te maken;

Dat aldus door deze wettelijke bepalingen de rechten der schuldeischers ten opzichte van den persoon, wiens vermogen onder sekwester gesteld is geworden, volkomen gewaarborgd blijven;

Overwegende dat, afgezien van het feit, te weten in hoeverre aanlegster nog gerechtigd was tegen verweerder Baeten persoonlijk veroordeeling te vragen, in betaling der som van 54.000 frank, de procedure tot onroerend beslag tegen dezen schuldenaar, in ieder geval niet meer ontvankelijk is en tot de van waarde verklaring niet kan overgegaan worden;

Gelet op de voorschriften van de art. 2, 30 tot 37 der wet van 15 Juni 1935, welke nageleefd werden;

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank, alle verdere besluiten als ongegrond van de hand wijzende, uitspraak doende bij verstek tegen verweerder Baeten Jules bij gebreke pleitbezorger aan te stellen, en op tegenspraak tegenover verweerder, Dienst van het Sekwester;

Zegt voor recht dat de eisch tot van waarde verklaring van onroerend beslag, door aanlegster ingesteld, niet ontvankelijk is;

Wijst haar af van haren eisch en verwijst haar in de gerechtskosten;

Geeft akte aan den Dienst van het Sekwester dat hij het geschil schat op meer dan 12.500 frank.

(1) Deze conclusie van de Burgerlijke Rechtbank te Hasselt kan niet aanvaard worden. De Dienst van het Sekwester bezit niet de bevoegdheid om, met uitsluiting van de rechtbanken, souverain over de deugdelijkheid en de echtheid van een schuldvordering te beslissen. De wettelijke in bewaringstelling van het vermogen van een persoon heeft ook niet voor gevolg, dat zijn schuldeischers zich niet wegens betaling van hun schuldvordering tot de rechtbanken zouden kunnen wenden. (Vgl. art. 8 der Besluitwet van 23 Augustus 1944 en art. I van het Besluit van 10 Januari 1946). De wettelijke inbewaringstelling van het vermogen van een persoon ontnemt aan dezen de hoedanigheid, subs. de bekwaamheid om in rechte op te treden ten aanzien van de rechtsvorderingen betreffende dit vermogen. Dergelijke tegen hem gerichte rechtsvorderingen moeten niet ontvankelijk worden verklaard. De Dienst van het Sekwester bezit alleen de hoedanigheid, subs. de bekwaamheid, om op deze vorderingen te antwoorden. (Vgl. Rechtbank van Koophandel te Brussel, 13 Juli 1946. J. T. 1946. 461; Rechtbank van Koophandel te Gent, 13 Februari 1947, R.W., 1947, kol. 756.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3de Kamer. — 13 Februari 1947.

Voorzitter: M. Reyniers.

Rechters: M.M. De Baillie en Van Hoorebeke.

Referendaris: M. C'oquet.

Pleiters: Mrs Vandevelde-Winant en Tytgat.

I. WETTELIJKE INBEWARINGSTELLING VAN GOEDEREN. — ONBEKWAAMHEID VAN DEN ONDER VOORLOOPIG BEHEER GESTELDEN PERSOON OM IN RECHTE OP TE TREDEN. — NIET-ONTVANKELIJKHEID DER RECHTSVORDERINGEN TEGEN HEM GERICHT.

II. WETTELIJKE INBEWARINGSTELLING VAN GOEDEREN. — BEVOEGDHEID DER RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TEN AANZIEN VAN DEN DIENST VAN HET SEKWESTER.

III. OVEREENKOMSTEN GESLOTEN DOOR DEN ONDER VOORLOOPIG BEHEER GESTELDEN PERSOON. — MOETEN DOOR DEN DIENST VAN HET SEKWESTER GEEERBIEDIGD WORDEN.

IV. BEDIENDENCONTRACT. — OPZEGGING. — IN DIENST BEHOUDEN NA VERLOOP VAN DEN OPZEGGINGSTERMIJN. — NIEUW CONTRACT.

I. De wettelijke inbewaringstelling van goederen heeft voor gevolg, dat de rechten ten aanzien van deze goederen niet meer op geldige wijze door den onder voorloopig beheer gestelden natuurlijke of rechtspersoon kunnen worden uitgeoefend. De rechtshandelingen betreffende de inbewaringgestelde goederen kunnen aan den Dienst van het Sekwester niet tegengesteld worden en zijn t.o.v. dezen dienst als nietig te beschouwen. Het niet kunnen verrichten van rechtshandelingen, die volkomen geldig zijn of aan iedereen kunnen tegengesteld worden, moet met een onbekwaamheid tot uitoefening van rechten gelijk gesteld worden.

Rechtsvorderingen tegen personen, die onbekwaam zijn hun rechten voor de rechtbanken uit te oefenen, zijn niet ontvankelijk.

- II. *De rechtsvordering ingesteld tegen den Dienst van het Sekwester behoort tot de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel, indien deze bevoegd ware geweest ervan kennis te nemen, wanneer er geen inbewaringstelling van goederen had plaats gehad en de rechtsvordering tegen den onder voorloopig beheer gestelden persoon zelf had kunnen ingesteld worden.*
- III. *De Dienst van het Sekwester is gehouden de overeenkomsten, die op geldige wijze door den onder voorloopig beheer gestelden persoon of in zijn plaats werden gesloten, te eerbiedigen. De wetgever heeft immers aan den Dienst van het Sekwester opdracht gegeven om de verbintenissen van den onder voorloopig beheer gestelden persoon na te komen.*
- IV. *De werkgever, die een bediende in zijn ambt behoudt na het verstrijken van den opzeggingstermijn, wordt geacht aan de opzegging te hebben verzaakt of een nieuw contract voor onbepaalde duur en aan de vroegere voorwaarden met den bediende te hebben gesloten.*

Schittecatte t/ N. V. Milei en Dienst v. h. Sekwester.

Overwegende dat de vordering strekt tot veroordeeling van verweerders om aan eischer eene vergoeding te betalen wegens ontijdige opzegging als bestuurder van de naamloze vennootschap Milei;

Dat eischer te dien einde 1° de N. V. Milei en 2° den Dienst van het Sequester heeft gedagvaard;

I. *Wat betreft de ontvankelijkheid der vordering ten aanzien van eerste verweerster, de N. V. Milei.*

Overwegende dat ter zake uit de mededeelingen van den Dienst van het Sequester, inzonderheid uit zijn schrijven van 30 October 1944 tot eischer gericht, blijkt dat de gesequestreerde goederen bestaan :

1) uit de overgrote meerderheid der aandelen van de N. V. Milei, te weten 1.796 aandelen op 2.000,— door Duitsche onderdanen onderschreven;

2) uit het beheerrecht van twee Duitsche beheerders, die samen de meerderheid vormden in den beheerraad en door hun beider handtekening namens de vennootschap geldige verbintenissen konden aangaan;

Overwegende, dat hieruit blijkt dat de N. V. Milei volkomen onder de contrôle van Duitsche onderdanen en derhalve als vijandelijk organisme diende beschouwd te worden;

Dat de Dienst van het Sequester het ook aldus heeft opgevat vermits hij het geheele vermogen der vennootschap onder zijn beheer heeft gesteld;

Overwegende, bijgevolg dat de Dienst van het Sequester moet aangezien worden als gesubstitueerd aan den rechtspersoon zelf van de N. V. Milei, dat zij niet slechts in de rechten gesteld is van twee beheerders of van de eigenaars van 1.796 aandelen;

Overwegende, dat de vennootschap het genot bevaart van hare rechten op de onder sequester gestelde goederen;

doch dat de sequestratie haar de macht ontnemt om die rechten op volledig geldige wijze uit te oefenen;

dat de daden die zij zou stellen, wat betreft de gesequestreerde goederen, aan den Dienst niet kun-

nen tegengesteld worden (artikel 1, al. 2, B. W. 23 Oogst 1944);

dat volgens het Verslag aan den Raad van de Ministers (alinéa 8) zulke daden ten aanzien van den Dienst zelfs nietig zouden zijn;

Overwegende, dat het feit geene rechtshandeling zelf te kunnen stellen, die volkomen geldig is, of waarvan het bestaan aan eenieder kan tegengesteld worden, een onbekwaamheid tot uitoefening van rechten vormt;

Overwegende, dat hieruit volgt dat de naamloze vennootschap Milei niet bekwaam is om hare rechten in judicium uit te oefenen en dat de vordering tegen haar niet ontvankelijk is; (in den zin der niet-ontvankelijkheid 1° gebrek aan hoedanigheid: Brussel, 17 Mei 1920, B. J. 1920, 480; 2° wegens gebrek aan hoedanigheid: Brussel, 26 Januari 1920, Pas. 1920, II, 109, Kph. Brussel, 13 Juli 1946, J. T. 1946, 461; zie ook Kph. Antwerpen, 29 October 1946, R. W., 1947, 632);

II. *Wat betreft de bevoegdheid ten aanzien van den Dienst van het Sequester :*

Overwegende, dat de Dienst — hier tweede verweerder — staande houdt dat de Rechtbank van Koophandel onbevoegd is te zijnen opzichte, dewijl de verplichtingen welke in zijn hoofde zouden kunnen bestaan tegenover eischer niet van commerciële aard zouden zijn of kunnen zijn;

Overwegende, dat die stelling niet gegrond is;

dat weliswaar de Dienst zijne opdracht vervult krachtens een eigen recht dat hij van de wet houdt doch dat dit geenszins belet dat bedoelde opdracht voor een groot deel bestaat in het uitoefenen van de rechten en in het vervullen van de verbintenissen van den gesequestreerde;

Overwegende dat zulks voortvloeit uit de bewoordingen zelve van de Besluitwet van 23 Oogst 1944, namelijk uit het artikel 8 luidens hetwelk de Dienst « de verbintenissen vervult... » en « de rechten uitoefent van den onder sequester gestelde », — en uit artikel 9 dat luidt : « Indien het sequester op aandelen in vennootschappen slaat, oefent de Dienst van het Sequester de aan de gesequestreerde aandelen toebehorende rechten uit »;

Overwegende dat uit het bestaan van deze substitutie de rechtspraak terecht heeft afgeleid, dat het sequester de verbintenissen moet eerbiedigen welke de gesequestreerde geldig heeft aangegaan vóór de sequestratie; (Verbr. 20 October 1927, Pas. 1927, I, 307; Luik, 15 Maart 1927, J. L. 1927, 98; Kph. Antwerpen, 6 April 1929, P. A. 1929, 49; Brussel, 20 Mei 1931, J. T. 1931, 347; Kph. Brussel, 13 Juli 1946, J. T. 1946, 461; Contra: Brussel, 18 December 1922, J. T. 1923, 41);

Dat, bijgevolg, wat de bevoegdheid aangaat, de vorderingen tegen het sequester ingediend, om betaling te bekomen van de schulden van den gesequestreerde, vóór die rechtbanken moeten gebracht worden die bevoegd waren geweest, had er geen sequestratie bestaan en had de aanvraag tegen den gesequestreerde zelf kunnen ingediend worden;

(Brussel, 18 December 1922, J. T. 1923, 41; Kph. Brussel, 24 Maart 1923, J. C. B. 1923, 388; Brussel, 12 Juni 1926, P. A. 1926, 302; Brussel, 1 Februari

1927, J. C. B., 1927, 449; idem, 13 Februari 1927, J. C. B., 1927, 110; Kph. Brussel, 13 Juli 1946, J. T. 1946, 461; Kph. Antwerpen, 20 October 1946, 1947, 632 (impliciete beslissing); Contra: Kph. Antwerpen 5 December 1919, Pas. 1920, III, 118);

Overwegende dat hooger vermelde principes toepasselijk blijven wanneer de verbintenis ontstaat ter gelegenheid van het voortzetten van het bedrijf van den gesequestreerde;

dat de Dienst in dit geval ook handelt als in de plaats gesteld van den titularis van de gesequestreerde rechten;

dat het voortzetten van het gesequestreerd bedrijf, door den Dienst, als eene daad van beheer voorkomt;

dat er in de Besluitwet geen spoor van onderscheid te vinden is nopens den grondslag van de rechten van den Dienst, volgens dat hij, om eene onderneming te beheeren, het bedrijf voortzet of stillet;

Overwegende dat de Dienst van het Sequester, in casu, met des te meer reden dient beschouwd te worden als de nieuwe gedaante van de gesequestreerde vennootschap wegens de contracten rechtstreeks door hem gesloten;

dat zijn optreden verrechtvaardigd wordt niet alleen door zijne wettelijke substitutie aan de rechtspersoon der vennootschap, doch ook door de uitoefening van de rechten van twee beheerders;

dat de daden van die beheerders alleen de vennootschap kunnen binden zoodat het uitoefenen van hunne rechten door den Dienst ook alleen met de vennootschap kan verbinden;

Overwegende dat indien de N. V. Milei eischer had afgedankt, de betwisting daaromtrent ongetwijfeld in haar hoofde van de bevoegdheid ware geweest van de Rechtbank van Koophandel;

dat bedoelde betwisting denzelfden aard behoudende in hoofde van tweeden verweerder, de Rechtbank van Koophandel ten zijnen opzichte bevoegd is;

III. Ten gronde.

Wat betreft de toepassing van het gemeen recht.

Overwegende dat de Dienst van het Sequester, onderlijnende dat de hem toevertrouwde opdracht de openbare orde raakt, staande houdt dat hij in de vervulling van zijne taak niet kan belemmerd worden door de bezorgdheid om particuliere belangen;

dat hij beweert niet te kunnen verplicht worden de door den gesequestreerde gesloten overeenkomsten te eerbiedigen indien deze overeenkomsten de uitoefening van zijne opdracht zouden dwarsboomen of een toezicht op zijne daden zouden inhouden;

Overwegende dat verre van de uitoefening van de opdracht van den Dienst te belemmeren, het naleven van de overeenkomsten op geldige wijze door den gesequestreerde of in zijne plaats gesloten integendeel deze uitoefening uitmaakt vermits de Besluitwet aan den Dienst oplegt de verbintenissen van den onder sequester gestelde te vervullen (art. 8);

Overwegende dat de bewering van den Dienst als zou hij naar willekeur mogen omgaan met het personeel der gesequestreerde firma's des te zonderling vorokomt daar M. Duquenne, Voorzitter van

den Dienst, den 11 October 1946, in eene persconferentie blijkt te hebben verklaard (De Nieuwe Standaard, 12 October 1946): « Het handhaven in hun » ambt van beheerders of aangestelden van vennootschappen onder sequester werd door onzen Dienst » opgelost door een strenge toepassing van het » gemeene recht in zake lastgeving en arbeidscontracten »;

Wat betreft het bestaan van het dienstcontract en de ontijdige opzegging:

Overwegende dat de Dienst aan eischer den 30 October 1944 een vooropzeg van 9 maanden heeft betekend zoodat het dienstcontract een einde moest nemen met 30 Juli 1945;

doch dat de Dienst na dien datum eischer nog heeft gelast onderhandelingen te voeren en voetstappen aan te wenden met het oog op den afstand van de gesequestreerde aandelen;

dat moest eischer van de groep die bedoelde aandelen wilde overnemen, volmacht ontvangen hebben om hare voorstellen aan den Dienst over te maken, eischer daarom niet zijne hoedanigheid van bestuurder der gesequestreerde vennootschap zou verloren hebben;

dat de Dienst nooit opgehouden heeft die hoedanigheid bij eischer te erkennen;

dat het schrijven van den Dienst, d.d. 12 Februari 1946 verklaart alle betaling ten voordeele van eischer voortaan « op te schorsen » hetgeen insluit dat eischer tot op dit oogenblik, als bestuurder, zijne wedde maandelijks met verweerders toestemming mocht voorafnemen.

dat de Dienst, anderdeels, bij zijn schrijven van 4 Mei 1946, eischer aanspreekt gelijk iemand die tot zijne afdanking toe bestuurder is gebleven vermits hij, in bedoeld schrijven, eischer verwijt te kort te zijn gekomen aan zijne « beroepsplichten », aan « zijn plicht als leider van de firma », en dat « zijne bedrijvigheid voor den Dienst zonder resultaat is gebleven »;

Overwegende dat wanneer de werkgever den bediende in zijn ambt behoudt na het verlopen van den termijn van opzeg, hij moet beschouwd worden als hebbende aan den opzeg verzaakt of allermint als hebbende een nieuw contract van onbepaalde duur met den bediende gesloten aan dezelfde voorwaarden als te voren;

Overwegende dat de Dienst niet bewijst en in zijne besluiten zelfs niet beweert dat er eene zwaarwichtige reden zou hebben bestaan om eischer ontijdig af te danken;

Overwegende dat eischer moet aangezien worden als afgedankt bij het schrijven van den Dienst, d.d. 12 Februari 1946, vermits hij in eigen naam tegen de bewoordingen ervan heeft geprotesteerd aldus bewijzende dat hij zich getroffen voelde in zijne persoonlijke belangen die alleen op het spel waren voor zooveel bedoeld schrijven als opzegging gold;

Overwegende dat de Dienst ten onrechte, in pleit- termen, betwist dat de wedde van eischer (12.500 fr., volgens het contract van 17 Juli 1944), met 625 fr. per maand sedert 1 Oogst 1945 moest verhoogd worden volgens artikel 4 der wet van 14 September 1945 en het barema verschenen in het Staatsblad van 7 September 1945, — tenzij eischer zou bewijzen dat

die verhooging niet voor gevolg heeft bewuste wedde op meer dan het dubbel te brengen van de basiswedde van Mei 1940;

Overwegende dat de basiswedde van Mei 1940 deze is « welke de belanghebbende thans zou verkregen hebben indien zijn normale loopbaan niet door den oorlog was beïnvloed geworden en indien de bestaande weddeschalen of gebruiken in hun geheel hadden kunnen toegepast worden » (Staatsblad, 10 Maart 1945);

Overwegende de toepasselijkheid van bovenaangehaalde voorschriften, in zoover zij de rechten beperken tot de wettelijke verhooging, door tweeden verweerder dient bewezen te worden;

dat de Dienst niet bewijst dat eischer reeds in 1940 bediende was noch dat de bezoldiging van een bestuurder eener naamloze vennootschap te dien tijde minder bedroeg dan 13.125 : 2 of 6.562,50 fr. per maand;

Overwegende dat er dus aan eischer moet toegewezen worden :

a) zijne wedde van 1 tot 12 Februari 1946 of $13.125 \times 12 : 28 = 5.625$ fr.;

b) eene vergoeding wegens ontijdige opzegging gelijk aan de wedde van negen maanden of 118.125 frank;

hetzij samen de som van 123.750 frank;

Om deze redenen :

De Rechtbank;

Makende melding dat artikel 2 en artikels 30 tot 42 der wet van 13 Juni 1935 nageleefd werden,

Verwerpende als niet gegrond alle andere tegenstrijdige of meer omvattende besluiten,

Verklaart zich bevoegd;

Verklaart de vordering niet ontvankelijk ten aanzien van de naamloze vennootschap Milei, verklaart ze ontvankelijk ten aanzien van den Dienst van het Sequester, en vonnissende ten gronde;

Verklaart het betwiste dienstcontract verbroken ten ongelijke van laatstgenoemde, tweeden verweerder, en veroordeelt hem om aan eischer te betalen op de goederen der naamloze vennootschap Milei, de som van 123.750 fr. met de gerechtelijke intresten;

Verwijst tweeden verweerder in de kosten.

NOTA.

I. Is het een loutere academische discussie te onderzoeken, of de onder voorloopig beheer gestelde persoon de bekwaamheid of de hoedanigheid mist om in rechte op te treden ?

Naar onze meening zou over deze principieele kwestie geen twijfel mogen bestaan. Er kan o.i. bezwaarlijk gesproken worden van afwezigheid van hoedanigheid, indien met Glasson en Tissier (deel I, nr. 181) hieronder de omstandigheid verstaan wordt titularis te zijn van een recht. Deze titularis is noodzakelijkerwijze de persoon, die van het recht geniet. Is deze persoon onbekwaam om zijn rechten uit te oefenen en wordt hij, wat die uitoefening betreft, door een ander vertegenwoordigd of vervangen, dan gaat uiteraard de hoedanigheid van den onbekwame over op dezen laatste. Het spreekt evenwel van zelf, dat de onbekwame de hoedanigheid moet bezitten.

Zoo zal de voogd van den minderjarige of de curator

van den gefailleerde hoedanigheid hebben om in naam van deze onbekwamen hun eigendom terug te vorderen. Wanneer de onbekwamen geen titularis zijn van het eigendomsrecht ten aanzien van het teruggeëischte goed, bezitten de voogd of de curator geen hoedanigheid om in rechte te handelen en moet hun eisch bijgevolg niet ontvankelijk worden verklaard.

De toestand van den gesequestreerde ten aanzien van de vraag of hij al dan niet als een onbekwame moet aangezien worden, is best te vergelijken met dezen van den gefailleerde, die eveneens als een onbekwame dient beschouwd te worden in zoover zijn handelingen zijn schuldeischers zouden benadeelen. (Kluyskens: Verbindingen, nr 51; Rép. Prat D. B. Ve Action, nr 171), of met dezen van den beslagene in zake van gedwongen onteigening (art. 27 / wet van 15 Oogst 1851; Kluyskens: Contracten, nr 69).

II. Wat betreft de bevoegdheid vergelijke men de oplossing door het hierboven gepubliceerd vonnis aangenomen, met deze, die aan hetzelfde vraagstuk doorgaans wordt gegeven in zake subrogatie (De Page, eerste druk, deel III, nr 551) en overdracht van schulden (Kluyskens: Contracten, nr 172).

III. In het betreffende geschil heeft de Dienst van het Sekwester voorgehouden, dat hij het recht heeft naar willekeur en zonder vergelding de bedienden van den gesequestreerde af te danken, onder voorwendsel, dat het karakter van openbare orde, dat zijn opdracht kenschetst, geen toezicht op zijn daden zou dulden.

Als gevolg hiervan heeft de Dienst in andere geschillen doen gelden, dat hij, wanneer de exploitatie van het gesequestreerde bedrijf door hem wordt voortgezet, hij vrij zijn medewerkers moet kunnen kiezen, hetgeen onmogelijk zou zijn, indien hij kon verplicht worden de vroeger door den gesequestreerde gesloten overeenkomsten te eerbiedigen. Deze zienswijze werd aangenomen door een arrest van het Hof van Beroep te Brussel (18 December 1922, J.T., 1923, 41).

Dit arrest draagt nog de sporen van de sedert 5 November 1920 (Pas. 1920, I, 239) door het Cassatiehof prijsgegeven thesis, volgens dewelke de daden der openbare machten aan de beoordeeling van de rechtbanken en aan de toepassing van het gemeene recht moesten ontsnappen, wanneer bedoelde machten als openbaar gezag optraden.

Ondanks de huidige opvatting over de verhoudingen tusschen de rechtspersonen van openbaar recht en de titularissen van burgerlijke rechten, werd de stelling van de vroegere rechtspraak onlangs nog gehuldigd door een beslissing van den Werkrechersraad te Brussel, d.d. 17 Mei 1945 (in zake Luja t/ Cie du Matériel Flottman en Sekwester, niet gepubliceerd). In dit geval had de Dienst van het Sekwester de bediende afgedankt, omdat zij door de gesequestreerde firma « alleen aangenomen was geworden om reden van de toewijding, die zij aan de Duitschers betoonde ». In deze voorwaarde had het o.i. geen zin de opzegging te motiveeren door een beroep op de thans verworpen principes. Men kan inderdaad doen gelden, dat het dienstcontract nietig was, omdat de oorzaak ervan tegen de openbare orde indruischte.

De Dienst van het Sekwester wordt, wanneer hij de exploitatie van het bedrijf voortzet en zijn medewerkers vrij wil kiezen, geenszins belemmerd door de toepassing van het gemeene recht. Zijn de dienstcontracten geldig gesloten en bestaan er geen gewichtige redenen om de leden van het personeel zonder vergoeding af te danken, dan blijft het steeds mogelijk, voor den Dienst zooals voor iedereen, uit redenen van loutere opportuniteit de bedienden af te danken mits betaling van de gebruikelijke vergoedingen.

A. C.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1ste Kamer. — 4 Mei 1946.

Voorzitter: M. Veroustraete.

Rechters: M.M. Beivernoeye en Sereh.

O. M.: M. Smetrijns.

ECHTSCHIEDING. — INSCHRIJVING BIJ DE « GARDE WALLONNE ». — GEEN VOLDOENDE REDEN TOT ECHTSCHIEDING.

De inschrijving bij de « Garde Wallonne » is, bij gebrek aan bijzondere omstandigheden die er een beleedigend karakter aan verleenen, geen voldoende reden om een eisch tot echtschiding in te stellen.

Verhoeven t / Capaune.

Gehoor de eischeres in hare middelen en besluiten;

Overwegende, dat de gedaagde, alhoewel behoorlijk opgeroepen, niet is verschenen;

Overwegende, dat de eisch strekt tot echtschiding;

Overwegende, dat de eisch gestaafd is op de inschrijving bij de « Garde Wallonne », doch dat dit feit, bij gebrek aan bijzondere omstandigheden, die er een beleedigend karakter aan geven, ter zake noch dienend noch afdoende is;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Gehoord den heer Smetryns, plaatsvervangend rechter, waarnemende het ambt van openbaar ministerie, die verklaard heeft zich te gedragen naar de wijsheid van de Rechtbank, verleend verstek tegen den gedaagde, wijst den eisch af als ongegrond en veroordeelt de eischeres tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

1ste Kamer. — 22 Januari 1947.

Voorzitter: M. Axters.

Rechters: M.M. Gerniers en Denys.

Openbaar Ministerie: M. Lefevere de Ten Hove.

Pleiter: Mr Coene.

EPURATIE. — VREEMDELING. — BESLUITWET 19 SEPTEMBER 1945 NIET TOEPASSELIJK.

De Besluitwet van 19 September 1945 is niet van toepassing op vreemdelingen daar zij niet tot de politieke gemeenschap van België behooren en er dus niet van kunnen uitgesloten worden. Hunne houding onder de bezetting kan aanleiding geven tot hunne uitdrijving.

Botta t / O. M.

Overwegende dat het verzet regelmatig in den vorm en tijdig werd gedaan;

Overwegende dat de aanlegger op verzet op de lijst der epuratie in zake burgertrouw werd geplaatst wegens lidmaatschap van de DeVlag en individuele propaganda ten voordeele van den bezetter;

Overwegende dat de aanlegger op verzet van Italiaansche nationaliteit is en gehuwd met eene Italiaansche vrouw, waarvan hij gescheiden leeft;

dat uit het Verslag aan den Regent ter inleiding van de Besluitwet van 19 September 1945, blijkt dat deze wet enkel de staatsburgers betreft en niet de vreemdelingen, waar er staat « het is dus volstrekt noodzakelijk dat eigen landgenooten (nationaux) er in toestemmen », — of verder: « Het komt er op aan dat zij door een veiligheidsmaatregel van burgerlijken aard, uit de politieke gemeenschap, die zij ontrouw zijn geweest, geweerd worden... », — of nog verder « ...is het bij dit ontwerp voorziene geval — en moet zulks blijven — een maatregel van nationale epuratie... »; dat immers een vreemdeling niet aan de politieke gemeenschap van België kan ontrouw geweest zijn, daar hij tot deze gemeenschap niet behoort, vooral niet wanneer hij in een natie thuishoort, die met België in oorlog is geweest en zijn eigen nationale trouw er hem toe noopte de belangen van België te bestrijden; dat de Staat tegenover deze vreemdelingen, wanneer zij zich de Belgische gastvrijheid onwaardig hebben getoond, over de wet van 12 Februari 1897 beschikt en in oorlogstijd over de uitzonderingswetgevingen, om hen uit de Belgische gemeenschap te verwijderen;

Overwegende dat dientengevolge de inschrijving van den aanlegger op verzet op de lijst der epuratie in zake burgertrouw geschied is in strijd met de Besluitwet van 19 September 1945 en de naam van den aanlegger dient geschrapt;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Verklaart het verzet ontvankelijk en gegrond, dientengevolge beveelt de schrapping van den naam van den aanlegger op verzet van de lijst voorzien door art. 4 van de B. W. van 19 September 1945;

Kosten ten laste van den Staat;

Vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elk verhaal en zonder borgtocht.

VREDEGERECHT TE ST. JANS-MOLENBEEK

11 Januari 1947.

Vrederechter: M. J. Gillard.

Pleiters: Mrs Lucien Belva en Maria Willems.

I. HUUROVEREENKOMST. — BESLUITWET VAN 12 MAART 1945. — OPZEGGING. — HUURVERLENGING AAN TE VRAGEN BINNEN BEPAALDEN TERMIJN.**II. HUUROVEREENKOMST. — HANDELSHUIS. — BESLUITWET VAN 5 DECEMBER 1946, ART. 6. — HANGEND GESCHIL BETREFFENDE HUURVERLENGING. — HUURVERLENGING VAN RECHTS-WEGE.**

I. De krachtens de Besluitwet van 12 Maart 1945 gestelde eisch tot huurverlenging is niet meer ontvankelijk, wanneer hij niet binnen den termijn van vijftien dagen, volgend op de niet-verzoening, werd ahangig gemaakt.

II. De toepassing van de Besluitwet van 5 December 1946 is niet onderworpen aan de procedure voorzien door de Besluitwet van 12 Maart 1945. Artikel 6 van de Besluitwet van 5 December 1946 vermeldt, dat haar bepalingen betreffende de huurverlenging van rechtswege ook gelden ten aanzien van de huishuurgeschillen, waarin nog niet definitief werd gevonnist.

Carrasco t/ Despeels.

Gezien het exploit van inleidende dagvaarding van 20 December 1946;

Gelet op artikelen 4, 6 en 33 en 34 der Wet van 15 Juni 1935;

Gezien de bepalingen van de Besluitwet van 5 December 1946;

Aangezien de eisch door aanlegger ingediend strekt tot de zaak, ingeleid door verweerders bij exploit van deurwaarder Parisse in dato 11 October 1946, niet ontvankelijk of ten minste niet gegrond te hooren verklaren, de opzegging door aanlegger op 1 Juli 1946 aan verweerders tegen 31 Augustus 1947 gegeven goed en geldig te hooren verklaren, verweerders zich bijgevolg van nu af en voor alsdan te hooren veroordeelen het huis gelegen, 258, Steenweg op Gent te St Jans Molenbeek, te verlaten en ter beschikking te stellen van aanlegger, met verwijzing tot de kosten van het geding;

Aangezien de verweerders, bij tegeneisch, de huurverlenging aanvragen op voet van de Besluitwet van 5 December 1946;

Aangezien het vaststaat dat de Heer Jan Dens, waaraan aanlegger als eigenaar opvolgde, het huis gelegen 258, Steenweg op Gent te St. Jans-Molenbeek, ten titel van handelshuis, aan de weduwe Despeels, waarvan verweerders de rechthebbenden zijn, verhuurd heeft voor een termijn van negen jaar;

Dat aanlegger op 1 Juli 1946 regelmatig opzegging aan verweerders tegen 31 Augustus 1947 gegeven heeft;

Dat alhoewel zij verzoekschrift tot verzoening in den door de wet bepaalden termijn neergelegd hebben, verweerders op de verzoeningszitting van 1 Augustus 1946 niet verschenen zijn; dat zij, nadien, aanlegger niet gedagvaard hebben binen de vijftien daaropvolgende dagen, maar slechts op 11 Oktober 1946;

Aangezien uit het vorige volgt, dat de eisch door verweerders bij exploit van deurwaarder Parisse in dato 11 Oktober 1946 ingediend, in zoover hij strekt tot het nietig verklaren van de opzegging van 1 Juli 1946 en tot toekenning van de rechterlijke huurverlenging op voet van de Besluitwet van 12 Maart 1945, niet ontvankelijk is; (cfr. Rechtbank te Brussel, 15 Maart 1946, Journ. Juges de Paix, Maart-April 1946, blz. 89);

Aangezien de verweerders tegen den eisch tot uitzetting door aanlegger thans ingediend, bij tegeneisch, het voordeel van de Besluit-Wet van 5 December 1946 inroepen;

Aangezien uit den inhoud van de huurovereenkomst tusschen de partijen gesloten blijkt, dat een handelshuur voor een termijn van negen jaar werd aangegaan; dat de Besluitwet van 5 December 1946 in principe dient toegepast en de huurpacht van rechtswege verlengd;

Aangezien aanlegger daartegen stelt dat de toepassing van deze Besluitwet onderworpen is aan zekere voorwaarden en namelijk dat de eisch van dengenen die het voordeel van deze wet inroept regelmatig moet worden ingeleid, gelijkvormig de bepalingen van de Besluitwet van 1 Maart 1945;

Aangezien deze thesis op niets berust, dat zij overigens tegenstrijdig is zoowel met den geest als met de letter van de Besluitwet van 5 December 1946;

Aangezien het inderdaad blijkt uit de overwegingen die deze Besluitwet voorafgaan, dat de maatregel door haar genomen werd « ten einde talrijke verhuurders te beletten de voorschriften van de toekomstige wet op de bescherming van de handelszaak te ontwijken door de huurders op te zeggen wanneer het verstrijken van den in de huurovereenkomst voorzien termijn hun daartoe gelegenheid geeft »;

Dat artikel 6 anderzijds bedingt dat : « De beschikkingen van deze Besluitwet zijn toepasselijk, wat de vonnissen betreft der reeds aanhangig gemaakte en thans hangende geschillen »;

Dat het verslag aan den Regent, wat de uitleg van dit artikel betreft, nader bepaalt dat : « Het dus van toepassing is zoolang het vonnis niet onwederroepelijk is geveld »;

Aangezien dit het geval is « in specie », vermits er tot nu toe zelfs nog geen vonnis in eersten aanleg uitgesproken werd aangaande de kwestieuze huurovereenkomst en haar verlenging;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter,

Uitspraak doende tegensprekelijk, in eersten aanleg;

Alle andere, verdere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzend;

Zeggen voor recht dat de eisch door verweerders, bij exploit van deurwaarder Parisse in dato 11 Oktober 1946 ingeleid, niet ontvankelijk is;

Dat de opzegging door aanlegger aan verweerders op 1 Juli 1946 alhoewel geldig gegeven, zonder gevolg zal blijven;

Dat de huurovereenkomst tusschen partijen gesloten, betreffende het handelshuis gelegen 258, Steenweg op Gent te St. Jans-Molenbeek, inderdaad van rechtswege is verlengd voor een termijn, bepaald bij de Besluitwet van 5 December 1946;

Wijzen bijgevolg aanlegger af van het overige van zijnen eisch en veroordeelen hem tot de kosten des gedings.

BIBLIOGRAPHIE

BRAAS, le chevalier : *Précis de procédure civile*. Troisième édition, Brussel, Etablissements Emile Bruylant S.A., 1945, II Tomes, 870 p.; 500 bfrs.

In deze *Précis de Procédure civile* worden achtereenvolgens de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de eigenlijke procedure behandeld. De indeeling is overzichtelijk, de uiteenzetting bondig en klaar.

Het werk van le chevalier Braas, hoogleeraar aan de Universiteit te Luik, beantwoordt ongetwijfeld aan een behoefte, vermits het thans reeds zijn derden druk beleefd. Inderdaad, het is niet alleen uiterst geschikt voor studenten maar ook voor den practischen jurist, die vlug en beknopt over een zich stellende kwestie wil ingelicht zijn.

Te betreuren is het evenwel, dat naar Nederlandsche rechtsliteratuur en rechtspraak die in België betreffende het burgerlijk procesrecht verschenen zijn, in deze hand-

leiding niet verwezen wordt. Deze leemte doet afbreuk aan de degelijkheid en de betrouwbaarheid van Braas' Précis de procédure civile. Wij durven hopen, dat bij een volgenden druk deze spijtige onvolledigheid niet meer zal bestaan.

V. L.

IMMINK, Mr. P. W. A. : Recht en Historie. Rede u'tgesproken bij de aanvaarding van het ambt van buitengewoon hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Groningen op 26 October 1946. Groningen-Batavia, J. B. Wolters' Uitgeversmaatschappij N. V., 1946, 28 p.

De verhouding van recht en historie, de taak van de rechtsgeschiedenis, het nut van deze wetenschap en het belang die zij voor de vorming van den jurist heeft, wordt door prof. Immink in deze rede op heldere en boeiende wijze uiteengezet.

Aan de studenten in de rechten en aan de jongere juristen wordt de lezing van Prof. Immink's merkwaardig geschrift warm aanbevolen.

V. L.

MEDEDEELING

PROF. E. M. MEIJERS
Eeredoctor te Brussel

Ter vereering der internationale wetenschap hield de Vrije Universiteit te Brussel op 24 Januari een plechtige academische zitting. In aanwezigheid van de betrokken gezanten, de rectoren der overige Belgische Universiteiten en van verschillende leden der regeering, ontvingen vooraanstaande geleerden uit Nederland, Engeland, Frankrijk en Zwitserland, het eere-doctoraat.

De Nederlandsche wetenschap werd bekroond in de persoon van Prof. Dr. E. M. Meijers, de bekende Leidsche jurist. In zijn gestadig onthaalde toespraak, herinnerde de deken der faculteit der Rechten, Staatsminister E. Soudan, aan de belangrijke bijdrage der Noordelijke Nederlanden bij het opbouwen der hedendaagsche rechtswetenschap; aan de verbazende veelzijdigheid van Prof. Meijers' productie; en ook aan het feit, dat het afzetten van Prof. Meijers door de Duitschers, in 1940, aanleiding werd tot het sluiten der Leidsche Universiteit onder de bezetting: een lot, dat haar Brusselsche zuster enkele maanden later ook te beurt viel. Aan Minister Soudan's rede ontleenen we het samenvattend slot: «Toen de beheerraad eenstemmig besloot, U de hoogste academische waardigheid aan te bieden, was hij, evenals de faculteit der Rechten, die het voorstel had ingediend, door twee elkeer steunende gevoelens beziel: naast de bewondering voor uwe wetenschappelijke loopbaan leefde de overtuiging, dat niemand beter dan U, Prof. Meijers, het symbool in zich droeg van de saamhoorigheid van Noord en Zuid in 't algemeen, van Leiden en Brussel in 't bijzonder».

Prof. Meijers bedankte met er op te wijzen, dat een plichtigheid zooals deze eenieder tot ijdelheid zou stemmen, behalve een geleerde, die ten slotte toch weet, dat hij niets weet. Ook hij verheerlijkte de geestverwantschap tusschen Brussel en Leiden.

RECHTERLIJK LEVEN

Bij besluiten van den Regent van 5 Februari 1947 :
Zijn benoemd :

Tot voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg te Dinant, de heer Havaux (J.-M.-Z.-F.-G.), ondervoorzitter in die rechtbank, burgerlijk magistraat-voorzitter bij den kriegsraad te Namen.

Hij zal tot den 15 April 1947 het ambt van burgerlijk

magistraat-voorzitter bij den kriegsraad te Namen blijven uitoefenen;

Tot bijgevoegd rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Brugge, de heer Eeman (E.-G.-M.-M.-J.), substituu-krijgsauditeur te velde;

Tot bijgevoegd substituu-procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Brugge, de heer De Wulf (Ch.-A.-M.-J.), substituu-krijgsauditeur te velde.

Hij zal tot 31 Maart 1946 het ambt van substituu-

Tot plaatsvervangend rechter in het vrederegerecht van krijgsauditeur te velde blijven uitoefenen;

het kanton Virton, de heer Lambinet (F.-A.-O.-G.), doctor in de rechten, notaris te Virton;

Is aangeduid als kinderrechter in de rechtbank van eersten aanleg te Verviers, gedurende een termijn van drie jaren, met ingang van 10 Februari 1947, de heer Winandy, rechter in die rechtbank;

Zijn aangeduid om gedurende een termijn van drie jaar, met ingang van 10 Februari 1947, het ambt van eerste-substituut-procureur des Koning bij de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen waar te nemen : 1° De heer Smets bijgevoegd substituu-procureur des Konings bij die rechtbank; 2° De heer Caron, substituu-procureur des Konings bij die rechtbank.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — afl. 6. — 8 Februari 1947. — Prof. Mr. W. F. Wertheim, Stimuleeren of remmen onze octrooi den vooruitgang? — Opmerkingen en Mededeelingen: Mr. A. P. Funke, Dispensatie van de wachttermijn van art. 34 Indisch B. W. — Mr. R. H. De Vries, Opheffing van een tijdens de bezetting geliquideerde N. V. — Doodstraf en gratie. — «Gerechtigheid zal wederkeeren». — Het ontwerp nadere Voorzieningen Bijzondere Rechtpleging. — Rechtspraak van de week. — Boekaankondigingen. — Mededeelingen van de N. J. V. — Tijdschriften. — Berichten.

— afl. (pag. 101-116). — 15 Februari 1947. — Prof. Mr. W. F. Wertheim, Stimuleeren of remmen onze octrooi den vooruitgang? (II, slot). — Opmerkingen en Mededeelingen: Jhr. Mr. J. Van der Does De Willebois, Onwaardig en onduidbaar, m.o. Redactie. — Doodstraf en gratie. — Rechtspraak van de Week. — Tijdschriften. — Berichten (omslag).

WEEKBLAD VOOR PRIVAATRECHT NOTARIS-ambt EN REGISTRATIE. — 8 Februari 1947. — 78e Jaargang, n° 3968. — Mr. Dr. A. R. De Bruyn, Erkenning van natuurlijke kinderen in strijd met de waarheid. — Mr. A. F. Van Manen, Rechtsherstel onroerend goed. — Boekaankondiging. — Tijdschriften. — Rechtspraak. — Hooge Raad 30 Oktober 1946, n° 737, Noodrecht m.o. Prof. Mr. E. M. Meyers. — Berichten en Mededeelingen. — Broederschap der Candidaat-Notarissen. — Benoemingen, Overlijden, enz.

— 15 Februari 1947. — 78e Jaargang, n° 3969. — Mr. Dr. A. R. De Bruyn, Erkenning van natuurlijke kinderen in strijd met de waarheid, (II). — Prof. Dr. P. J. A. Adriani vermogensaanbelasting en erfrecht. — J. G. J. Van Mourik, Artikel 1782 B. W. (Eerste gedeelte). — Tijdschriften. — Rechtvragen. — Berichten en Mededeelingen. — Broederschap der Candidaat-Notarissen. — Benoemingen, Overlijden, enz.

JOURNAL DES TRIBUNAUX, 62me année, n° 3714. — 9 février 1947. — La Constitution française, par Bernard Baudelot. — Pierre CRUYT: Le mandat «ad litem» obligatoire de l'avoué.